

1918.
Cijena lista: U pretplati, za šest mjeseci K 36.—, za godinu K 72.—, za polugodište K 18.—, za mjesec K 9.—, za tjedan K 3.60, u maloprodaji 15 fl. pojedini broj. GLASNI primaju se u upravljalistu trg. Cuztoxa 1

izlazi svaki dan u 8 sati ujutro.

Broj 943

Godina IV.

U Pulj. srijeda 20. veljače 1918.

RATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 19. (D. u.) Službeno se javlja: Na Pivari u području Monte Asolone bijaše živahna borba artiljerije. Čete su bojne skupine Lisingena zaposjele bez boja Luck. — Poglavlica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 19. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište. Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: U Houthousterstercu i šumi bjehu odbijeni noćni napadaji neprijatelja. Istočno od Yperna i s' obe strane Scarpe na večer pojačana borba artiljerije. — Bojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Na kanalu Oise-Aisne provedoše odjel pješadije uspješne izvide. Jugistočno od Tahure sunuše badske i thürinške kompanije protiv Jaraka, koji ostade dne 13. veljače u neprijateljskim rukama i privedoše 125 zarobljenika: Dobitak na području bi napušten pred jakim neprijateljskim protunavalama. U zračnom boju bi oboreno jučer 7 neprijateljskih lijetala. Naporučnik Loerer postigao je svoju 21., poručnik Uhe i poručnik Troll postigli su svoju 20. zračnu pobjedu. — Istočno bojište: Njemačke čete udjoše silno u Dvinsk. Nadojše samo na malo otpora. Neprijatelj većim dijelom pohjehze. Pripravljeno podlagumjenje Dvinskog mosta ne podje mu za rukom. S obe strane Lucka naše su divizione u napredovanju. Luck bi bez boja zaposjednut. — S ostalih bojišta ništa novo. — Ludendorff.

Iz Rusije.

Stockholm, 16. „Ruskoje Slovo“ javlja o čudnom predlogu, koji se je navodno iznio ovih dana u sjednici pučkih povjerenika u Petrogradu. Predlog izasao je od Trockoga, da se nalme papi pošalje pismo, u kome se molit, neka bi svoj utjecaj upotrijebio kod katoličkih vlada i naroda, te ih prinuka, da čim prije sklope općeniti mir.

Petrograd, 17. (D. u.) U Harkov stizavju odijeljena crvene garde. Prama vijestima, koje su ovamo stigle, otpremljen je general Arbely, koji je bio ranjen u Harkov. Revolucionarni odbor lađa se oštiri mjera proti pljačkanju u Harkovu. Izvršujući je odbor preuzeo vodstvo željezničkih pruga na jugu. Skupština je seljaka zapadne Rusije zaključila oboružanje seljaka i razoružanje buržoazije.

Stockholm, 18. (D. u.) Petrogradska brzoglasna agentura javlja bez datuma: Osvojenje Kišineva sa strane Rumunja nije još potvrđeno. Za to su koncentrirane jake sile neprijatelja u području Dnjestra. Rusko je vrhovno zapovjedništvo poduzelo mjere, da odbije napadaje na vojničko okružje Odesu.

Stockholm, 18. (D. u.) Petrogradski brzoglasna agentura javlja bez datuma: Iz Vladikavkaza javljaju, da je građanski rat na sjevernom Kavkazu dovršen.

Stockholm, 18. (D. u.) Petrogradska brzoglasna agentura javlja iz Moskve: Prema izvještajima sovjeta u Caričinu počinto je Kaledin samoumorstvo. Neka vijest, koja je prispjela predsjedniku vojničkog odbora, veli, da se je samoumorstvo Kaledinovo dogodilo u Novočerkaskom. Naslijednikom Kaledinovom bi imenovan general Nasserev.

Beč, 19. (D. u.) Kako doznaje dopisni ured, izrazila je rumunjska vlada želju, da stupi sa zastupnicima središnjih vlasti u preliminarna pregovaranja, da po mogućnosti sklopi mir. U tu će svrhu putovati ministar vanjskih posala, Czernin, u Rumunjsku, gdje će stići i zastupnici ostalih saveznika. Na mjerodavnim se mjestima sudi pesimistički o mogućnosti mira sa Rumunjskom, pošto se ova nije odrekla dalekosežnih aspiracija, koje misli provesti oružanom silom u slučaju, da ih ne bi mogla postići putem pregovora.

IZ FINSKE.

Rotterdam, 18. Prema „Daily Mailu“ predstoji zajedničko poduzeće skandinavskih država u finsko-ruskom području. U posljednjim su danima otplivile danske, kaošto i švedske te norveške ladje prema Finskoj, da tu štite skandinavske podanike.

Stockholm, 18. (D. u.) Vijest zastupnika dopisnog ureda: Prema najnovijim vijestima iz Finske čini se, da se bojevi opet pooštřuju, budući da Rusi pošiljaju u Finsku nova znatna pojačanja, medju kojima se nalazi lahka i teška artiljerija. Ispražjenje Alanda po ruskim četama unatoč intervenciji Vorovskog ne ide glatko. U nedjelju se do kasno u noć bio ljuti boj izmedju Rusa i bijele garde. Ukrajinski su vojnici zaposjeli

Sveaborg. Vodje ukrajinskih vojnika u Finškoj izjavljuju, da će oni potlačiti rusku revoltu. Ukrajinci prijete bombardovanjem mornarice, budu li mornari sudjelovali u nemirima. Branting da svim sredstvima posreduje. On je poslao stranačkog tajnika u Helsingfors.

Govor ministra-predsjednika Seidlera.

Beč, 19. (D. u.) (Zast. kuća.) Odmah iza otvorenja sjednice, pročitan bje upit, koji se tiče mirovnih pregovora sa Rusijom i mira sa Ukrajinom. Ministar financija čita proračunski provizorij za dobu od 1. ožujka do 30. lipnja. Na to uzima riječ ministar-predsjednik dr. vilez Seidler te izjavlja, da će o vanjsko-političkom položaju govoriti kod raspravljanja o proračunskom provizoriju. Danas hoće, da poslije razgovora sa ministrom vanjskih poslova izjavi o prilikama na sjevero-istoku slijedeće:

Visoka kućo! Kod sklopljenja mira sa Ukrajinom dva su momenta od osobite važnosti. Prije svega valja opaziti, da prema članku 9. mirovnog ugovora tvore sve ustanove nedjeljivu cjelinu. Što je jedna stranka u ugovoru priznala, ovisi dakle o tome, da i drugi dio ispuni svoje obveze. Obveze, koje je Ukrajina preuzela, postoje u prvome redu u tome, da nam postavi na raspolaganje ostatak svojih gospodarskih proizvoda. Od ove ustanove mirovnog ugovora očekujemo, da će dobavom žita i drugog živeža iz Ukrajine biti olakočene prehrambene prilike u monarkiji. (Poklici!) Nema sumnje, da su sadašnje zalihke žita u Ukrajini neusporedivo veće od množine, koju bi mi sada mogli prevesti. Pitanje, da li ćemo i koliko žita ćemo dobiti iz Ukrajine jest samo pitanje, kako ćemo žito dobiti i kako ćemo ga prevesti. Sva su dotična utanačenja već tu, te se možemo nadati, da će nam žito biti dobavljeno već tijekom ove gospodarske godine. Po ukrajinsku je republiku od interesa, da nam dobavi zahtijevane množine žita, jer u protivnom slučaju postaje ništetinim onaj dio mirovnog ugovora, koji sadržaje koncesije, što smo ih mi dali Ukrajini.

Mi naravno ne smijemo pri tom zaboraviti, da je cijela Rusija pa i Ukrajina bila uzdrmana borbama građanskog rata, te da su poteškoće transporta uz takove prilike sasvim izvanredno velike. Prema posljednjim vijestima, koje su prispjele ministru izvanjskih posala, preotela je u cijeloj Rusiji mah anarhija. (Medjukulic zastupnika Soukupa.) Vlada kaos, boj svih proti svima. Naš cilj može a hoće biti pri tom, da učinimo sve što je čovjeku moguće, da pribavimo našem srčanom pučanstvu dovoze živeža, koje s pravom zahtijeva, i koje je zaslužilo dugim eskudijevanjem i ustrajnim držanjem. (Živahno odobravanje i pljeskanje.) Prorokovanja hoće li to, i u kojoj mjeri će to uspjeti, nemoguća su uz anarhiju, koja se u Rusiji širi. (Medjukulic zastupnika Soukupa.) Ne uspije li, otpasti će i ostale ustanove ugovora; onda nam ostaje još uvijek prednost, da imamo ratno stanje s Ukrajinom i petrogradskom vladom dovršenim. (Odobrovanje. Medjukulic zastupnika Soukupa.) Druga važna točka ugovora jest zaključak u Cholmu (čujte, čujtel Medjukulici). Od jednog zastupnika ukrajinske rade i c. i kr. vlade bi jučer potpisana popunjajuća interpretacija mirovnog ugovora (čujte, čujtel), prema kojoj: cholmska gubernija nema pripadati samoj ukrajinskoj republici, nego ima o njenoj sudbini odlučiti svojedobno miješana komisija, prema etnografskim osnovama (Živahni medjukulici kod Poljaka), i prema saslušanju želja pučanstva (Živahno odobravanje. Medjukulici kod Poljaka). Dotični odstavak glasi: Kako bi se zaprijedilo nesporazumke kod tumačenja točke 2, članka II. mirovnog ugovora, zaključenog dne 9. veljače 1918. u Brestu Litovskom između: Njemačke, Austro-Ugarske, Bugarske i Turske s jedne strane, te ukrajinske pučke republike s druge strane, ustanavlja se, da miješana komisija za uspostavu granica, predlaganja u drugoj alineji te pogodbene ustanove, nije obvezana (čujte, čujtel); da položi granice preko inješta Bilgoraj-Szebrczyn-Krasnostav-Pungošov-Radiń-Mečiričie-Sárnaka, nego ima pravo, da na temelju drugog članka mirovnog ugovora prema željama pučanstva i etnografskim prilikama položi granice i istočno od spomenute crte.

Spomenute mješovite komisije bit će sastavljene iz zastupnika ugovarajućih stranaka i iz zastupnika Poljske; svaka će od ovih stranaka poslati u komisiju jednak broj odasljanika. Ugovarujuće će stranke sporazumno ustanoviti, kada se ova komisija ima sastati. Drukčije rješenje cholmskog pitanja bijaše uopće nemoguće, a da se mira ne pokvari. Rusija je za svoja područja odredila pravo naroda na samoodređivanje, koje pravo ide do potpunog otčeloljenja. Za zaposjednute smo kra-

jeve prihvatili ovo stanovište, na kojega su se temelju i vodila pregovaranja u Brestu Litovskom. Priznali smo pravo na samoodređivanje za narode u Litvi, Poljskoj i Kuronskoj (medjupoklici!) i ne može se naći ništa jednog logičkog ili moralitnog uzroka, koji bi Ukrajinima uskratilo ono pravo, koje je bilo dano drugima narodima u Rusiji. Gospoda od Poljskog kluba ne mogu nijekati, da je velik dio cholmske gubernije napučen ukrajinskim pučanstvom te da ima i ovaj narod pravo, da ga sluša. (Živahno odobravanje i pljeskanje.) Prva je zadaća c. i kr. vlade bila, da dodje do mira. (Odobrovanje. Dulji medjupovici zast. Soukupa, Protupovici zast. Teufela i Albrechta. Buka.) U Brestu je Litovskom bio stvoren mir za narod (odobravanje i pljeskanje) i nikada ne bi narodi Austro-Ugarske razumijeli, kad bi mi ovaj mir razbili, kad bi zabacili mogućnost, da dobjemo žito i to samo stoga, da cholmsku guberniju bezuvjetno i u punom njezinom opsegu dademo Poljskoj. (Odobrovanje. Povici kod Poljaka.) Vlada stupa pred ovu kuću, pred čitavu javnost, pitanjem, što bi se odgovorilo, kad bi se ministar vanjskih poslova povratio i izjavio, da je mir razbio i pokvario, jer nije htio ukrajinskom dijelu pučanstva cholmske gubernije dati njegovog prava, jer nije htio da ga sluša tako, kako je slušao poljski narod. (Povici.) I predsjednik je Wilson izrazio mnjenje, da narodi i pokrajine ne smiju biti turani iz jedne države u drugu, kao da se radi jedino o predmetima, o kamenima ili o neakvoj igri, da se dakle promjene ne smiju provadjeti bez odobrenja naroda. I Ukrajinci imaju, kao i drugi narodi pravo, da kažu svoju riječ, ako se radi o promjeni njihovog državnog podaništva. Da smo radi tako, kako zahtijevaju gospoda od Poljskog kluba, to ne bismo bili razbili samo ukrajinskog mira, već bi rastrgali i one tanke nit, koje mogu voditi do općeg mira, a glasovi, koji bi se podigli, da brane takvu vladu, bili bi usutkani olujom ogorčenja svih austrijskih naroda. (Živahno odobravanje.) Obzirom na sve ovo, moram da odlučno odbijem i stanovite insinucije, koje su bile izrečene pogledom na pitanja, koja se tiču odnošaja medju Austrijom i Njemačkom. (Živahna odobravanja i pljeskanje lijevo.)

A sada k Rusiji! Petrogradska vlada ne stoji kako sama izjavlja, više u ratu, a ni ne će prema čovječjem predmijevanju više oživiti ratno stanje. Slijedeći njemački glas, koji je zvao u pomoć iz Estonske i Litve, odlučila je Njemačka, da stupa dalje u unutarnost, da zaštiti one nesrećne suplemenjake, koji žive u tim pokrajinama, od sigurne propasti. (Živahno odobravanje lijevo.) Mi smo u potpunom sporazumku s našim vjernim saveznicom došli do odluke, da ne sudjelujemo na toj vojničkoj akciji. Naše glavno nastojanje ostaje kao i prije, da donesemo čim najbrže pomoći našim mnogobrojnim austrijskim i ugarskim pripadnicima, koji se nalaze na ruskom tlu, ali su prema riječi ruske vlade sada već slobodni. Danska vlada, kojoj mi ne možemo biti dosta zahvalni za njezinu požrtvovnu pomoć, čini sve čovjeku moguće. Odkada je Rusija proglasila ratno stanje dovršenim, prispjelo je na granicu preko 20.000 zarobljenika. To traje, i u koliko to dozvole kaotičke prilike, koje u Rusiji vladaju, opravdana je nada, da će nam uspjeti da našu braću i sinove u skorajšem času pozdravimo na rodjenoj grudi. Ministar izvanjskih posala namjerava takodjer čim prije moguće opet započeti pregovaranja s ruskom vladom glede izmjene zarobljenika. (Odobrovanje.) Zarobljenici, koji se nalaze u Ukrajini, čiji je broj prilično velik, bit će samorazumljivo takodjer, čim prilike dozvole, dopremljeni kući. Ministar je predsjednik umolio konačno, da se uzmu njegova saopćenja na znanje. Govor je ministra-predsjednika bio primljen živim, dugotrajnim odobravanjem Nijemaca i Ukrajinaca i ministru-predsjedniku se čestitalo. Na pojedinim mjestima bijaše popraćen govor bućnim poviciima čeških, pojedinih poljskih i socijalno-demokratskih zastupnika. Poljaci se vladaju, osim nekoliko iznimaka, mirno. Prema jućerašnjem sporazumku stranaka bi na to sjednica zaključena. Naredna sjednica sutra. Dnevni red: Prvo čitanje budgetnog provizorija.

* Pregovaranja sa Rumunjskom. Iz Berlina javljaju: Pregovaranja sa Rumunjskom započeli će po svoj prilici dne 22. t. mj. Državni tajnik pl. Kihlmann podat će se u Focsani, da prisustvuje vijećanjima. Nije još ustanovljeno, na kakvom će se temelju sklopiti mir, no smije se predmijevati, da će gospodarsko pitanje, kao i kod mira sa Ukrajinom, igrati i tu veliku ulogu.

* Promjena talijanskih ratnih ciljeva. Prema polustužbenoj vijesti „Giornale d'Italia“ obznanit će Sonnino u komori promjenu talijanskih ratnih ciljeva.